

Universitätsbibliothek Wuppertal

Epistolæ obscvrorvm virorvm

cvm inlvstrantibvs adversariisqve scriptis

Textvs

Hutten, Ulrich von

Lipsiæ, 1864

6. Comestor Pugnantius

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-976](#)

tes, V.V.SS. Si non abis, et me et meum librum cum pace mittis, crasso fune te vapulam, ut te permerdas et permargas; quid valet? abibunt. Potestis enim bonam habere conscientiam, quod aliquid ex aliis libris non exscripsivistis, et quando aliquid exscripsivistis, ut saepe factum est, fidelissime illud confituisit, iuxta illud: Nihil scribitur aut dicitur, quod non scriptum dictumve sit prius;⁵ Ex quo optimissime concluditur, quod vos non male fecistis, quod etiam vos aliquid exscripsistis, quia etiam alii antea vobis exscripsiverunt etiam. Sed habeo adhuc unum vobis dicere, nempe homines omnes, qui vos possunt, dicunt, quod quando libros omnino multos facitis, multos etiam adiutantes habetis, quia quando vos non estis in domo, veniunt ad vestram foemina, et dicunt: Bonus¹⁰ dies, quid facit vester Dominus, nonne adhuc diligere est? Et illa respondet, rogo vos, ingredite ad me, Dominus meus multum habet facere, et libenter adsumit adiutantem, et tunc vos unum librum super alium edatis in lucem, secundum illud: Tulit alter honores. Pudeatis vobis, quod sitis tam pigrus socius, qui vestros libros non potestis solus componere. Tamen non dubito,¹⁵ quod fiat cum bona vestra voluntate, quia vos tacetis, et Adiutantes vestros pro bonis viris habetis, qui etiam vos pro bono et aptissimo viro habent. Et potestis ergo eo meliorem habere conscientiam, quia fideliter et canditer fateatis, quod non solus vestros libros facitis, quando alii dicunt, quod soli illud faciant, et prædicant, quod suus solus labor est, qui tamen non est, sed etiam²⁰ habent adiutantes, quae nesciunt et non possunt. Vehite sic porro, et cum magna patientia laborate, tunc fietis magnus in hoc mundo, sicut iam adhuc magnus estis in vestra domo, ita quod ianuae omnes sint parviores. Et quando porro libros edare vultis, hoc facite cito post illud:

25
Non semper æstas erit, componite nidos.

Valete et vos bene habete.

6.

Comestor Pugnantius

superiorum et inferiorum Facultatum

hactenus Studiosus futus valde diligens

30
Domino Cornelio Moroso,

vulgus Saurtopff,

artium omnium voragini inexhaustibundo

gratulatur bonum diem.

Nondum scriberem ad te, si non necessitas altissima me ad chartam ra-³⁵ peret, quemadmodum Angelus olim pro temporibus Prophetam Habacucem apud crines capiebat, et illum in fossam ad Danielem ducebat. Nam postquam redii in Parnassum, inveni illum, quod in omnibus mutatus est. Tibi non est ne- scius, quomodo Studentes olim fecerunt, et quam bene et hilariter potuerunt

¹ V.V.SS] *i. e.* Wss! sibilum, quali fugantur animalia. ² quid v.] was gill's?
⁵⁻²¹ possunt] 'können' pro 'kennen'. ¹¹ diligere omnes. An de legere? vom Lesen?
¹⁴ illud] Verg. ap. Donat. in vita Verg. c. 17. ²¹ possunt] *ut supra*. ²⁴ illud]
Hesiodi opp. et dier. 501 (503). Οὐν αἰσὶ θέρος ἔσσεῖται, ποιεῖσθε ναλιάς.
³⁰ futus] qui fuit. ³⁶ Angelus] Cf. Daniel. XIV. 35.

vivere, et in studio suo ita potuerunt assumere, ut nihil supra fuit. Sed iam non magis est sic, et miserabilissimus est status cum bonis Studentibus. Potebamus nos prave exercere in bibendo, et schmausando, et quando non ibat sicut nos volebamus, dense nos verberabamus; et ex hoc habebamus hunc fructum, quando volebamus fieri Iuristi, non timebamus pro nostro adversario, et sua acuta penna, et potebamus ipsi in oculis adspicere, quorsum volebat verberare, ut aut per secundam aut per tertiam, interdum etiam per septimam, uti dicitur, Per septimam libenter mentiuntur, exsumebamus verberem. Et quando volebamus fieri Theolongi, tunc non stabamus ut lignum in cancellaria,
¹⁰ sed brachia poteramus movere tam artificiter, ut omnes homines id mirabant et ridebant. Quando vero Medicus volebamus fieri, tunc bene potebamus adspicere vulneres, et cicatrica, et sanguem: Et quod magnissimum est, quia homo est animal, qui libenter cum aliis circumit, sicut dicit sapiens Apostolus Aristoteles, cantharum unum vel duo cerevisia vel etiam vini potebamus cum in-
¹⁵ vicem bibere, et non rixare, quod non feceramus alteri decretum, quia illud bene docueramus in Academia. Supèr illud etiam Doctori et Praeceptoris nostri sæpe etiam pro charo sumebant bonum diem, et quando erant fessi bonorum dierum, tunc legebant interdum horam vel dimidiā horam, ita ut quilibet mirabat, quod tam perfectiter potebant legere, et nos credebamus, quod omnia
²⁰ certe sic erant. Inde parcebamus multum in nostra valetudine, et non debebamus caput nostrum tam sæpe frangere super tam multas res. Et nos habebamus unam bonam sectam, que omnibus tam bene placebat, ut iurabamus, quod nos apud illam vivere et mori volumus, sicut Turca iuraverit, vivere et mori apud fornacem, et huic sectæ Patronus erat Aristoteles. Etiam non erat
²⁵ malum factum, quando virginem unam vel secundam quarebamus, et cum illa parum loquebamus, multo magis etiam faciebamus, ut intelligabat, quod nos bene cum illa sentiamus et boni Studentes sumus. Ex quo Iuristus potebat docere, quomodo clientem suum potest obviam ire, ut accipiebat, quod libenter habebat; Theolongus poterat docere, quomodo potest solare moestos et
³⁰ tristes meretrices, quando libenter volunt habere virum et non possunt capere; Medicus vero, quomodo potest ægroto in pulsum prehendere, et quomodo ille vapulat, et quomodo unum ex secundo sequitur. In summa, unusquisque potebat cum voluptate et amore docere, quod volebat. Verum proh dolor! omne mutatum est: Dii iam volunt ruinare Parnassum, quia prohibiverunt, ut nemo
³⁵ magis se vapulet cum invicem, et concluserunt, quod omnibus illis volunt dare rubram ceram, vel rubrum regem vel Cæsarem, qui se cum invicem vapulant. Imo tam valde perseguuntur bonos Studentes, ut etiam eis volunt caput dese-
care, et suspendere et rotificare, qui non omittunt vapulare. Quid aliud po-
⁴⁰ test ad hoc sequere, quam hoc, ut stamus sicut patruelēs canes, Germanice Hundsvetern, quando adversarium accipimus. Ad hoc venit, quod etiam Doc-
tores nostri nostram valetudinem non tam valde parcunt, sicut olim. Nam le-
gunt nobis fere omnes dies, et volunt, ut nos debeamus respondere, quando nos querunt; et etiam non sunt contenti, quando dicimus, Asinus non volat,
quia id dicit Apostolus Aristoteles, sed volunt, quod et nos aliquid addimus.
⁴⁵ et dicimus, cur non volat, nempe, quia non habet pennas, quasi vero ipsum Aristotelem non dixisset verum. Et super quo maxime flere debemus, quam mox imus ad cerevisiam vel virginem Catharinam vel Sybillicham, tunc pone

^{13.14} Arist.] Pol. I. ¹⁶ Accademia *edd.* 2. Doctori et Praec.] phur. ²⁰ par-
cemos *edd.* ³⁶ exsilium s. q. v. consilium abeundi. ⁴⁴ cf. Arist. de animal. incessu.

nos est Pedellus, qui nos prodit. Quid multa? ad omnes lateres, ad dextram et ad sinistram manum bonus Studens circumdatus est, Satanus mundus et propria caro ipsum impugnabit, ut merito exclamat:

O mihi præteritos reddat si Iupiter annos!

Tu autem, mee Morose, tibi gratulare potes, ut studium tuum in feliciore 5 tempore ad finem tulisti. Et ego etiam videbo, quod mox ex Parnasso profiscor, quia mihi non placet, et illud etiam optimum est. Vale.

7.

Cornelius Morosus

Comestori Pugnantio

vel potius Abstemio Quietο

10

Amico certo S. D.

Ineptiae tuæ, mi Pugnanti, prolixiorum responcionem mererentur, nisi tuum mihi ingenium persuaderet, non opus esse apud te prolixitate verborum, qui sanioribus rationibus haud illibenter cedis. Brevitati itaque studebo, sed ita, 15 ne dum brevis esse labore, obscurus fiam. Et quidem fateor, corruptissimum fuisse Parnassi meo tempore statum: ubi comessationes, iurgia, provocaciones et duella erant frequentissima, adeo ut vix ullus dies, ne dicam hebdomas aut mensis præteriret, quo non cives in propria viscera sævirent. Cautum erat legibus, quibus novi Studiosi et iuniores se adstringere tenebantur, ne quis 20 compotationibus interesset, ne quis vociferationibus nocturnis aliis molestus esset, ne quis lapidibus stricto gladio insultaret; ne quis provocaret, aut provocatus in arenam compareret; sed quid si potator, grassator, provocator, aut aliasmodi transgressor harum legum esset aut domesticus aut commensalis, aut utroque modo affinis? Quid si se futurum commensalem aut domesticum men- 25 tiretur? Vidi ego, et interfui, quamvis innoxius, ubi noctu, prospiciente tamen e fenestra Rectore, strictis gladiis valvis et fenestrarum iniuria fieret: Sed ubi audita erat vox unius tantum Commensalis, reliqui omnes impune hoc factum ferebant. Vidi iterum cohortem compotatorum in ipso meridie et fenestrarum et foribus vim realem gladiis, inhabitatori vero verbalem lingua satis maledica infe- 30 rentem, inspiciente Senatore non infimi subsellii; iurasses, factum carcere, si non cera dignum. Sed quid? commensales erant: Si denunciatum esset, poena antecedentem scelestum insecuta infelicem reddidisset commensalem, sed infeliciorem denunciantem hospitem. Verendum enim erat, ne omnis relicta hac mensa aliam eligerent. Melius igitur erat cum commodo tacere, quam periuria et malefacta pu- 35 niri. Sane dolendum est, iuvenes primo statim ingressu in Parnassum, in quo fundamenta Christianismi iacere debebant, iuramento, quod tamen impune violare licet, adstringi, et sic periuriis adsuefieri, et ad illa quasi manuduci. Quid dicam de prostibulis, quibus Apollinis colles, hoc est Musæa consendere conniventia superiorum permittebat? Quid de negligentia Studiosorum? Regis ad exemplum 40 totus componebatur orbis, negligentes erant Doctores, negligentiores discentes. Novi, quos otii pertæsos non penituerit, bis vel ter non dicam in semestri,

⁴ O mihi! Verg. Aen. 560.

¹⁶ brevis] Hor. art. poet. 25. sq. ³² cera] consilium abeundi q. v. ⁴⁰ Regis] Claudian. IIII. cons. Hon. 299. sq. „... Componitur orbis Regis ad exemplum ...”